

คำนำ

ปี่จุม หมายถึง วงดนตรีพื้นบ้านล้านนาที่ใช้ประกอบการขับ“ซอ” ปี่จุมเป็นวัฒนธรรมดนตรีที่แพร่หลายในท้องถิ่นต่าง ๆ ทางภาคเหนือ บทเพลงจากวงดนตรีปี่จุมแสดงถึงเอกลักษณ์ทางดนตรีของล้านนาและภูมิปัญญาที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของนักดนตรีพื้นบ้านในอดีต วงดนตรีปี่จุมมีพัฒนาการผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมมานานปีเป็นดนตรีที่ใช้ขับกล่อม และมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี และ วัฒนธรรมของคนเมือง

ปัจจุบันการเล่นปี่จุมในชุมชนต่าง ๆ ทางภาคเหนือมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและค่านิยมในการเป่าปี่ ฟังซอ ที่ลดลงอย่างมาก ปี่จุมจึงอยู่ในภาวะใกล้จะสูญหายและมีการสืบทอดอยู่ในกลุ่มของนักดนตรีพื้นบ้านเพียงไม่กี่กลุ่ม ดังนั้นผู้เขียนจึงได้ทำการเขียนหนังสือปี่จุมเล่มนี้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์และเผยแพร่ปี่จุมให้กับผู้ที่สนใจจะศึกษา

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของปี่จุม , บันไดเสียง , การปฏิบัติเครื่องดนตรี, เทคนิค , ทำนองเพลง, นิยามศัพท์ที่เป็นภาษาพื้นบ้าน , ภูมิปัญญา , ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคมวัฒนธรรมล้านนา และ ภาพรวมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรีไม้ผู่ในแถบอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง อย่างไรก็ตามในส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวกับทำนองเพลงนั้นในความเป็นจริงวงดนตรีปี่จุมมีขนบการบรรเลงที่เป็นลักษณะเฉพาะ ทำนองเพลงในแต่ละวรรคตอนมีความสั้น-ยาวที่ไม่ตายตัวสามารถปรับเปลี่ยนไปตามรูปแบบของการขับซอ , บทขับซอ และลักษณะการขับซอของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ดังนั้นการบันทึกทำนองเพลงพื้นบ้านในหนังสือเล่มนี้จึงเป็นเพียงแนวทางกว้าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจจะศึกษาปี่จุมอย่างลึกซึ้งต่อไป หากข้อความในหนังสือเล่มนี้มีความผิดพลาดหรือขาดตกบกพร่องในเนื้อหาส่วนใดผู้เขียนขอน้อมรับคำติชมด้วยความยินดียิ่ง ความดีที่เกิดจากการเขียนหนังสือเล่มนี้ขออุทิศให้พ่อครูวิเทพ กันธิมา ครูผู้จากไปด้วยความอาลัยยิ่ง